



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 166/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou LKC partners, s. r. o., Tomášikova 10/G, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Daniel Lukáč, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-70 z 20. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala

porušenie svojich základných práv, a to práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, a práva podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry“) č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-70 z 20. decembra 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažovateľkou podanej sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protikorupčnej jednotky – expozitúry Západ (ďalej len „vyšetrovateľ národnej kriminálnej agentúry“) ČVS: PPZ-360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017 jej bolo spoločne s ďalšími osobami podľa § 206 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vznesené obvinenie za pokračovací zločin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaný v jednočinnom súbehu s pokračovacím obzvlášť závažným zločinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 6 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona a na § 37 písm. k) Trestného zákona.

Podľa vyjadrenia sťažovateľky jej bolo uznesenie vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017 *«... doručované poštou do vlastných rúk na adresu jej trvalého bydliska, a to dňa 25.5.2017. Pretože sťažovateľka nebola poštovým doručovateľom v mieste trvalého bydliska zastihnutá, zásielka bola 29.05.2017 uložená na pošte a poštový doručovateľ vhodil sťažovateľke do poštovej schránky Oznámenie o uložení zásielky (tzv. „žltý lístok“) s poučením, že si zásielku môže vyzdvihnúť na pošte v odbernej lehote 18 kalendárnych dní. Sťažovateľka si dňa 12.06.2017, t.j. v odbernej lehote, zásielku na pošte vyzdvihla a 15.06.2017, teda v trojdňovej lehote podľa § 187 odsek 1 Trestného poriadku, proti doručenému uzneseniu o vznesení obvinenia podala sťažnosť.»*

Uznesením prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-41 z 10. júla 2017 bolo rozhodnuté o zamietnutí sťažovateľkou podanej sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-

360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017 ako nedôvodnej. V ďalšom sťažovateľka využila mimoriadny opravný prostriedok podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, na podklade ktorého generálny prokurátor Slovenskej republiky svojím uznesením č. k. XVI/2 Pz 76/17/1000-7 z 28. novembra 2017 zrušil uznesenie prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-41 z 10. júla 2017 a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Následne uznesením prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-70 z 20. decembra 2017 bola sťažovateľkou podaná sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017 zamietnutá ako oneskorená. V ostatnom podala sťažovateľka sťažnosť ústavnému súdu.

3. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka poukázala predovšetkým na to, že postupom prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry a na základe ním vydaného uznesenia č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-70 z 20. decembra 2017 boli porušené jej základné práva. Svoj názor v súhrne odôvodnila takto: *„Neoddeliteľnou súčasťou práva na obhajobu je právo obvineného vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, ktorého zhmotnením v štádiu vznesenia obvinenia je nepochybne najmä podanie sťažnosti proti uzneseniu.*

Aplikovaním fikcie doručenia prokurátor fakticky odňal sťažovateľke možnosť podať účinný opravný prostriedok. Z tohto dôvodu a súčasne tým, že prokurátor posudzoval len formálnu stránku sťažnosti a z dôvodu ním tvrdeného oneskoreného podania sa jej obsahovou stránkou vôbec nezaoberal, zároveň porušil aj právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky a súčasne právo sťažovateľky na obhajobu v zmysle čl. 6 odsek 3 Dohovoru.

Fikciu doručenia podľa Trestného poriadku totiž nie je možné uplatniť bez toho, aby adresát zásielky po náležitom poučení o následkoch doručenia uviedol adresu na doručovanie písomností, a bez toho, aby mu zásielka bola opakovane bezvýsledne doručovaná napriek upovedomeniu o dni a hodine opakovaného doručenia. Ani jedna z týchto podmienok pritom u sťažovateľky splnená nebola.“

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky uznesením číslo konania VII/1 Gv 95/15/1000-70 z 20.12.2017 porušil základné právo sťažovateľky Karin Tóthovej na obhajobu zaručené v čl. 50 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 odsek 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky číslo konania VII/1 Gv 95/15/1000-70 z 20.12.2017 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť návrh aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže sťažnosť podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov.

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, I. ÚS 480/2013, II. ÚS 544/2017). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

9. Z konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu (I. ÚS 78/99). Nevyužitie

niektorej z možností ochrany označeného práva nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

10. V okolnostiach predmetnej veci sťažovateľka nevyužila účinný a jej dostupný prostriedok nápravy, ktorým sa mohla domáhať ochrany svojich označených práv, keď v namietaných okolnostiach svojej trestnej veci nepodala mimoriadny opravný prostriedok podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, ktorým sa mohla domáhať zrušenia nielen napadnutého rozhodnutia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry ako právoplatného rozhodnutia vydaného v prípravnom konaní v spojení s uznesením vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017, ale aj preskúmania hmotnoprávných podmienok a predpokladov vedúcich k vyvodu jej trestnoprávnej zodpovednosti za skutok kladený jej za vinu. Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon. Podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku generálny prokurátor môže zrušiť rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia. Podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku návrh na postup podľa § 363 ods. 1 môže podať obvinený vo svoj prospech, b) v prospech obvinenej osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie (m. m. IV. ÚS 158/2018).

11. Použitie tohto právneho prostriedku je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa domáhala ochrany svojich označených práv bez toho, aby využila možnosť nápravy danú jej Trestným poriadkom, preto ústavný súd jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

12. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09), s výnimkou mimoriadnych situácií, napríklad ak je súčasne dotknutá osobná sloboda jednotlivca.

13. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky v nej obsiahnutých.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2018